Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 22 januari 2013 *

”Överklagande — Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Europeiska marknaden för rörkopplingar av koppar och legeringar av koppar — Ansvar för moderbolaget som endast följer av dess dotterbolags rättsstridiga beteende — Principen att domstol inte får döma utöver vad som har yrkats av parterna (ne ultra petita) — Effekten för moderbolagets rättsliga ställning av en ogiltigförklaring i en dom som avser ett dotterbolag”

I mål C-286/11 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 6 juni 2011 av

Europeiska kommissionen, företrädd av F. Castillo de la Torre, V. Bottka och R. Sauer, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Tomkins plc, London (Förenade kungariket), företrätt av K. Bacon, barrister, befullmäktigad genom S. Jordan, solicitor,

sökande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, vice ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena A. Tizzano, M. Ilešič, G. Arestis, M. Berger och E. Jarašiūnas samt domarna E. Juhász (referent), A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, M. Safjan, D. Šváby och A. Prechal,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 2 maj 2012,

och efter att den 19 juli 2012 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: engelska.

Dom

1 Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 24 mars 2011 i mål T-382/06, Tomkins mot kommissionen (REU 2011, s. II-1157) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogiltigförklarade tribunalen delvis kommissionens beslut K(2006) 4180 av den 20 september 2006 om ett förfarande enligt artikel [81 EG] och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/F-1/38.121 – Rörkopplingar) (sammanfattning i EUT L 283, 2007, s. 63) (nedan kallat det omtvistade beslutet) och satte ned beloppet för de böter som ålagts Tomkins plc (nedan kallat Tomkins).

Bakgrund till tvisten och det omtvistade beslutet

2 I punkterna 1–3, 12 och 13 i den överklagade domen konstaterade tribunalen följande:

”1. Genom [det omtvistade beslutet] konstaterade [kommissionen] att flera företag hade överträtt artikel 81.1 EG och artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Företagen hade under olika perioder mellan den 31 december 1988 och den 1 april 2004 deltagit i en enda, komplex och fortlöpande överträdelse av gemenskapens konkurrensregler, i form av ett antal konkurrensbegränsande avtal och samordnade förfaranden på marknaden för rörkopplingar av koppar och legeringar av koppar. Kartellen omfattade hela EES. Överträdelsen omfattade fastställande av priser, överenskommelser om prislistor, rabatter och prisnedsättningar samt avtal om genomförandemekanismer för prishöjningar. Vidare omfattade överträdelsen uppdelning av nationella marknader och kunder, utbyte av affärsmässiga uppgifter samt deltagande i regelbundna möten och andra kontakter för att främja överträdelsen.

2. Sökanden i målet, [Tomkins], och det bolag som vid den aktuella tidpunkten var Tomkins dotterbolag, [Pegler] (tidigare firman The Steel Nut & Joseph Hampton Ltd), återfinns bland de bolag som det [omtvistade] beslutet riktar sig till.

3. Mellan den 17 juni 1986 och den 31 januari 2004 innehade sökanden 100 procent av kapitalet i Pegler, som tillverkar rörkopplingar av koppar. Den 1 februari 2004 såldes Pegler till ledningsgruppen i bolaget. Pegler Holdings Ltd och Pegler köptes den 26 augusti 2005 upp av Aalberts Industries NV. Det [omtvistade] beslutet riktar sig också till sistnämnda bolag.

…

12. I artikel 1 i det [omtvistade] beslutet konstaterade kommissionen att sökanden och dess dotterbolag Pegler hade överträtt bestämmelserna i artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet, mellan den 31 december 1988 och den 22 mars 2001.

13. För denna överträdelse ålade kommissionen i artikel 2 h i det [omtvistade] beslutet sökanden att solidariskt med Pegler betala böter om 5,25 miljoner euro.”

Den överklagade domen

3 Tomkins väckte talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 15 december 2006. Tomkins yrkade bland annat att rätten skulle

— ogiltigförklara det omtvistade beslutet såvitt avser den tid som Pegler deltog i överträdelsen, och

— sätta ned det bötesbelopp som Tomkins ålagts att betala solidariskt tillsammans med Pegler.

4 Efter det att Tomkins delvis återkallat sin talan gjorde bolaget bara gällande en grund, nämligen att kommissionen hade gjort en felaktig bedömning vid fastställandet av den tid som Pegler deltog i överträdelsen.

5 Det framgår av det omtvistade beslutet att kommissionen höll Tomkins – som ägde 100 procent av aktierna i Pegler mellan den 17 juni 1986 och den 31 januari 2004 – ansvarigt för Peglers konkurrensbegränsande beteende. Kommissionen ålade därför Tomkins solidarisk betalningsskyldighet för dotterbolagets böter. Som skäl för detta angav kommissionen att Tomkins hade haft ett avgörande inflytande över Pegler under den tid som överträdelsen pågick.

6 I punkt 38 i den överklagade domen underströk tribunalen att Tomkins endast hade hållits ansvarigt för överträdelsen i egenskap av moderbolag till Pegler och för detta dotterbolags deltagande i kartellen, och att Tomkins därmed inte kan hållas ansvarigt i större utsträckning än Pegler. Tribunalen hade emellertid genom sin dom av den 24 mars 2011 i mål T-386/06, Pegler mot kommissionen (REU 2011, s. II-1267), ogiltigförklarat artikel 1 i det omtvistade beslutet, i den del kommissionen konstaterade att Pegler deltagit i den aktuella kartellen mellan den 31 december 1988 och den 29 oktober 1993. Eftersom Tomkins i tribunalen bestritt att Pegler deltog i överträdelsen under denna period prövade tribunalen vad nämnda dom om ogiltigförklaring innebar för Tomkins.

7 I punkt 40 i den överklagade domen erinrade tribunalen om domstolens praxis att unionsdomstolen inte kan döma utöver vad som yrkats av parterna (*ultra petita*), och särskilt det faktum att unionsdomstolen inte kan ta ställning till sådana omständigheter som avser andra beslutsmottagare än de som sökanden har angett (dom av den 14 september 1999 i mål C-310/97 P, kommissionen mot AssiDomän Kraft Products m.fl., REG 1999, s. I-5363). I punkt 42 i den överklagade domen fann emellertid tribunalen att Tomkins i konkurrensrättsligt hänseende utgör en enda enhet tillsammans med dotterbolaget. Dotterbolagets talan om ogiltigförklaring hade delvis vunnit bifall i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Pegler. Tribunalen fann således att kommissionens beslut att hålla Tomkins ansvarigt innebär att den delvisa ogiltigförklaringen av det omtvistade beslutet i nämnda mål ska komma Tomkins till godo.

8 Tribunalen fann i punkt 44 i den överklagade domen att den inte kan anses döma utöver vad som yrkats av parterna (*ultra petita*) när den, avseende en talan om ogiltigförklaring som väckts separat av ett moderbolag och dettas dotterbolag, beaktar utgången av dotterbolagets talan. De yrkanden som framställts i den talan som väckts av moderbolaget hade nämligen samma föremål.

9 Moderbolagets ansvar var strikt kopplat till dotterbolagets ansvar, eftersom Tomkins inte kunde ha ålagts solidarisk betalningsskyldighet för böter om Tomkins inte hölls ansvarigt för Peglers rättsstridiga beteende. Tribunalen ogiltigförklarade därför det omtvistade beslutet i den del som avser den första dagen för Tomkins deltagande i överträdelsen, det vill säga avseende perioden mellan den 31 december 1988 och den 29 oktober 1993, och satte ned Tomkins bötesbelopp från 5,25 miljoner euro till 4,25 miljoner euro, varav 3,4 miljoner euro solidariskt med Pegler.

10 Angående tidpunkten för överträdelsens upphörande fann tribunalen i punkt 53 i den överklagade domen att kommissionen gjorde en riktig bedömning när den ansåg att Pegler inte visat att företaget tagit avstånd från det avtal som träffats den 10 juni 2000 – vilket syftade till att priserna skulle höjas från och med den 14 augusti 2000 – och att Pegel därmed kontinuerligt hade deltagit i kartellen till och med den dag då kartellen upphörde, enligt kommissionen, det vill säga den dag i mars 2001 då kommissionen genomförde de oanmälda inspektionerna.

Parternas yrkanden

11 Kommissionen har yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen, och

— ogilla den talan som Tomkins väckt vid tribunalen i dess helhet.

12 Tomkins har yrkat att domstolen ska

— ogilla överklagandet i dess helhet, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna i både tribunalen och domstolen.

Prövning av överklagandet

Parternas argument

13 Kommissionen har till stöd för sitt överklagande anfört fem grunder. Kommissionen har därvid anfört i) att tribunalen har åsidosatt regeln att unionsdomstolen inte få döma utöver vad som yrkats av parterna (*ultra petita*), ii) att tribunalen gjort en felaktig bedömning när den ansett att moderbolagets och dotterbolagets talan hade samma föremål, iii) att tribunalen underlåtit att beakta att Tomkins ingick i ett företag som hade erkänt sig ha begått en överträdelse, iv) att den överklagade domen är bristfälligt motiverad och innehåller en inre motsägelse och v) att rätten till en rättvis rättegång har åsidosatts av tribunalen.

Den första grunden

14 Kommissionen har som första grund gjort gällande att tribunalen – genom att ogiltigförklara det omtvistade beslutet såvitt avser en del av överträdelseperioden på grundval av omständigheter som inte åberopats av Tomkins – dömde utöver vad som har yrkats av parterna (*ultra petita*). Domstolens praxis – i synnerhet domen i det ovannämnda målet kommissionen mot AssiDomän Kraft Products m.fl., och av den 29 mars 2011 i de förenade målen C-201/09 P och C-216/09 P, ArcelorMittal Luxembourg mot kommissionen och kommissionen mot ArcelorMittal Luxembourg m.fl. (REU 2011, s. I-2239) – medger inga undantag från regeln om *ne ultra petita* med anledning av att två sökande tillhör samma företag och har ålagts solidariskt ansvar. Den ogiltigförklaring som yrkas av varje sökande som är mottagare av ett beslut avser med nödvändighet endast de grunder som respektive sökande har åberopat i sitt eget mål, och inget undantag kan göras för mottagare som tillhör ett och samma företag.

15 Kommissionen anser att tribunalen blandat ihop begreppet företag i egenskap av ekonomisk enhet inom konkurrensrätten, i den mening som avses i artikel 101 FEUF och i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [81 EG] och [82 EG] (EGT L 1, 2003, s. 1), och det processrättsliga begreppet juridisk person som väcker talan vid unionsdomstolen med stöd av artikel 263 FEUF och förordning nr 1/2003. Kommissionen har – med hänvisning till domen i de ovannämnda förenade målen ArcelorMittal Luxembourg mot kommissionen och kommissionen mot ArcelorMittal Luxembourg m.fl. – hävdat att en talan som väckts av en enhet som ingår i en koncern inte påverkar den rättsliga ställningen för övriga enheter i koncernen. Det ankommer på mottagaren av beslutet att bestämma omfattningen av talan vid unionsdomstolen samt vilka grunder som ska åberopas. Även om det antas att den delvisa ogiltigförklaringen av beslutet gällande dotterbolaget visar att kommissionen gjort fel i sak, vilket skulle kunna gynna moderbolaget, krävs det att moderbolaget självt åberopar detta fel vid tribunalen.

16 Kommissionen har gjort gällande att de böter som åläggs juridiska enheter inom ett och samma företag kan variera, även om ett solidariskt betalningsansvar föreligger för en viss del av dessa böter. Således medför inte solidariskt ansvar mellan två juridiska enheter inom samma företag några konsekvenser

för tillämpningen av den rättspraxis som läggs fast i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot AssiDomän Kraft Products m.fl. avseende domar som går utöver vad som har yrkats av parterna (*ultra petita*). I förevarande fall finns det inte någon strikt koppling mellan Tomkins ansvar och Peglers ansvar.

17 Kommissionen anser att tribunalen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att pröva grunden angående överträdelsens varaktighet utan att pröva de rättsliga argument som Tomkins självt har anfört beträffande datumet för överträdelsens början. Tribunalen har i detta hänseende dessutom endast hänvisat till utgången i det ovannämnda målet Pegler mot kommissionen. Tribunalen har därmed omtolkat och omkvalificerat föremålet för talan.

18 Vidare har kommissionen anfört att tribunalen – genom att med utgångspunkt i en viss dom sätta ned beloppet för de böter som ålagts Tomkins – har trätt kommissionens befogenheter för när. Det ankommer på kommissionen, och inte på tribunalen, att dra slutsatser av denna dom, och i förekommande fall nedsätta eller upphäva böterna, för att på så sätt efterfölja nämnda dom om ogiltigförklaring.

19 Tomkins anser i första hand att överklagandet inte kan prövas såvitt avser den första grunden, eftersom kommissionen försöker att få till stånd en ny prövning av omständigheter som redan har prövats av tribunalen, särskilt fastställandet av hur länge den överträdelse pågick som Tomkins har hållits ansvarigt för. Detta strider mot överklagandeinstitutets natur.

20 Tomkins har i andra hand anfört att tribunalen inte har dömt utöver vad som har yrkats av parterna (*ultra petita*) och inte heller har avvikit från rättspraxis på området. Tomkins har understrukit att minskningen av den tid som Pegler ansågs ha deltagit i överträdelsen och nedsättningen av bötesbeloppet med hänvisning till att kommissionen gjort fel när den fastställde överträdelsens varaktighet utgjorde en av grunderna för talan. Denna nämndes uttryckligen i bolagets ansökan till tribunalen. Vidare saknar domarna i de ovannämnda målen kommissionen mot AssiDomän Kraft Products m.fl. och ArcelorMittal Luxembourg mot kommissionen och kommissionen mot ArcelorMittal Luxembourg m.fl. relevans.

21 Tomkins har gjort gällande att tribunalen inte har skapat ett undantag från den processuella regeln att en domstol inte får döma utöver vad som har yrkats av parterna (*ultra petita*). Tribunalen har i stället bedömt omständigheterna i det aktuella fallet på ett korrekt sätt, bland annat vad gäller det solidariska ansvaret för de två aktuella bolagen vilka ingår i samma koncern. I sin bedömning av omständigheterna har kommissionen i sitt överklagande blandat ihop å ena sidan den grund som Tomkins åberopat som syftade till nedsättning såväl av den tid som Peglers överträdelse ska anses ha pågått som av de påförda böterna, och å andra sidan de faktiska omständigheter som till stöd för Tomkins yrkanden har anförts angående överträdelsens exakta första och sista dag. Kommissionen kan inte med framgång hävda att Tomkins ska bära det ansvar som ålagts bolaget, men inte får dra nytta av tribunalens nedsättning av det aktuella dotterbolagets ursprungliga och direkta ansvar. Annars skulle detta medföra ett ansvar som inte kan vara gemensamt och solidariskt.

22 Vad gäller sammanblandningen mellan de materiella bestämmelserna på konkurrensrättens område, vilka bygger på begreppet företag, och de processuella bestämmelserna, vilka bygger på begreppet juridisk enhet, har Tomkins anfört att kommissionen har gjort en felaktig klassificering av unionsrätten. Enligt Tomkins har tribunalen med rätta medgett att det finns en nära och ”oupplöslig” koppling mellan domarna i de ovannämnda målen Pegler mot kommissionen och Tomkins mot kommissionen. I enlighet med god rättskipning motiverar detta att korsvisa hänvisningar görs mellan de två målen.

Den andra grunden

23 Kommissionen anser att tribunalen gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den funnit att Tomkins och Peglers yrkanden hade ”samma föremål”. Enligt kommissionen bestrider dessa två juridiska personer olika tidsperioder för deltagande i överträdelsen, närmare bestämt perioden 31 december 1988–7 februari 1989 för Tomkins (vilket motsvarar 38 dagar) och perioden 31 december 1988–29 oktober 1993 för Pegler (vilket motsvarar 4 år, 9 månader och 29 dagar). Dessa skillnader samt de skillnader som beror på att olika grunder och argument åberopats av dessa två enheter innebär enligt kommissionen att yrkandena har olika föremål.

24 Enligt kommissionen har tribunalen i punkt 42 i den överklagade domen dessutom baserat sin bedömning på den felaktiga premissen – som kan vara en missuppfattning av sakomständigheterna – att Tomkins hade yrkat att ”om det [omtvistade] beslutet ogiltigförklaras i den del det avser Pegler, så ska beslutet även ogiltigförklaras i den del det avser sökanden”. Tomkins hade emellertid inte anfört något sådant yrkande vare sig i sin ansökan eller i sin replik, och tribunalen har därmed missuppfattat den grund som Tomkins åberopat.

25 Enligt Tomkins gjorde tribunalen en riktig bedömning när den fann att Tomkins och Peglers yrkanden hade ”samma föremål”, eftersom de två uttryckligen i respektive ansökan yrkat att den av kommissionen fastställda tiden för Peglers deltagande i överträdelsen skulle sättas ned.

Den tredje grunden

26 Enligt kommissionen har tribunalen gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den begränsat ansvaret för en enhet i ”företaget Tomkins”, med motiveringen att den tid en annan enhet i detta företag, närmare bestämt dess dotterbolag Pegler, skulle anses ha deltagit i överträdelsen hade minskats. Begränsningen av Peglers ansvar för överträdelsen grundade sig på företagets status som vilande bolag, inte på att koncernen i fråga inte hade deltagit i överträdelsen. Den omständigheten att just detta bolag eventuellt inte var rätt mottagare inom koncernen under en viss period berör endast detta dotterbolag. Hela företaget fråntas dock inte ansvar med avseende på överträdelsen av konkurrensreglerna. Tribunalen kunde således inte lagligen upphäva Tomkins böter avseende perioden 20 januari 1989–29 oktober 1993 med hänvisning till att ”[Tomkins] ansvar [var] strikt kopplat till Peglers ansvar”, genom att grunda sig på en sådan koppling som inte existerar.

27 Tomkins anser att överklagandet inte kan prövas såvitt avser den tredje grunden, eftersom kommissionen i denna del försöker att få till stånd en ny prövning av omständigheter som redan har prövats av tribunalen. Dessutom åberopade kommissionen inte denna grund i första instans.

Den fjärde grunden

28 Kommissionen har alternativt gjort gällande att den överklagade domen har motiverats på ett bristfälligt sätt, eftersom den inte tillräckligt precist redogör för att den utgör ett avsteg från domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Assidomän Kraft Products m.fl. Vidare har tribunalen i punkterna 56 och 57 i den överklagade domen (rörande multiplikationsfaktorn som ska garantera att böterna har en avskräckande verkan) uttryckt sig osammanhängande och oprecist, genom att kommissionen anmodas att vidta åtgärder med anledning av Tomkins solidariska betalningsansvar för böterna, innan tribunalen själv fastställde bötesbeloppet i punkt 59.

29 Tomkins har anfört att överklagandet inte kan vinna bifall på den fjärde grunden. Enligt Tomkins framgår tribunalens resonemang tillräckligt tydligt av domen, så att parterna kunnat få kännedom om domskälen och EU-domstolen getts möjlighet att utföra sin prövning.

Den femte grunden

30 Kommissionen har gjort gällande att tribunalen åsidosatt den kontradiktoriska principen och rätten till en rättvis rättegång genom att inte ge kommissionen möjlighet att ta ställning till dess avsikt att sätta ned de böter som Tomkins ålagts med stöd av grunder som anförts av Pegler i ett annat mål. Genom att hänvisa till en del av en dom trots att nämnda grund, som åberopats av Pegler till stöd för dess talan, inte åberopats av Tomkins under det skriftliga förfarandet, har tribunalen åsidosatt kommissionens rätt till försvar.

31 Tomkins anser att det saknas stöd för denna grund eftersom kommissionen var part i det mål som avgjordes genom domen i det ovannämnda målet Pegler mot kommissionen. Kommissionen hade därmed full kännedom om argumenten angående överträdelsens varaktighet. Enligt Tomkins var det endast av taktiska skäl som kommissionen inte åberopade denna grund i det mål som avgjordes genom den överklagade domen.

Domstolens bedömning

Den första, den andra och den tredje grunden

32 Eftersom den första, den andra och den tredje grunden till stora delar överlappar varandra ska de prövas tillsammans.

33 Tribunalen konstaterade i punkt 38 i den överklagade domen följande: ”Sökanden har … inte hållits ansvarig för den aktuella kartellen för att den själv direkt deltagit i kartellverksamheten. Sökanden hålls endast ansvarig för överträdelsen i egenskap av moderbolag och för Peglers deltagande i kartellen. Sökanden kan därmed inte hållas ansvarig i större utsträckning än Pegler.”

34 Det är ostridigt mellan parterna att Tomkins ansvar endast är en följd av dotterbolaget Peglers deltagande i kartellen, såsom detta fastslagits i det omtvistade beslutet.

35 Kommissionen har emellertid i dessa tre grunder för sitt överklagande i huvudsak anfört följande. Oavsett vilket ansvaret är för det företag som utgörs av dessa två bolag i samma koncern avseende den överträdelse som behandlas i det omtvistade beslutet, kan bolaget Tomkins inte inom ramen för sin talan vid tribunalen dra fördel av att tribunalen – vad gäller den separata talan som väckts vid tribunalen av bolaget Pegler med stöd av argument som Tomkins inte har framfört i sin egen talan – funnit att Peglers deltagande i överträdelsen ska anses vara kortare än vad som angavs i kommissionsbeslutet.

36 Kommissionen stöder sig i sin tredje grund på skillnaden mellan ansvaret för juridiskt sett separata enheter i en koncern. Kommissionen har särskilt påpekat att det omtvistade beslutet var riktat till såväl Tomkins som Pegler och att fastställandet avseende perioden 31 december 1988–29 oktober 1993 ogiltigförklarades med motiveringen att Pegler inledningsvis var ”[e]tt vilande bolag, i den mening som avses i engelsk bolagsrätt” och senare var ”[ett] vilande bolag som är [en] agent”.

37 Dessa synpunkter föranleder dock inte domstolen att ifrågasätta tribunalens slutsats i punkt 38 i den överklagade domen. För att hålla en enhet – vilken som helst – i en koncern ansvarig, krävs det nämligen att det visas att en enhet åtminstone har överträtt unionens konkurrensregler och att denna omständighet slagits fast i ett lagakraftvunnet beslut.

38 I förevarande fall har dock detta inte slutgiltigt visats angående perioden 31 december 1988–29 oktober 1993, eftersom tribunalen i domen i det ovannämnda målet Pegler mot kommissionen delvis ogiltigförklarat det omtvistade beslutet i den del det avser denna period. Skälet till varför Pegler inte ansetts ha agerat rättsstridigt saknar i detta sammanhang betydelse.

39 Tribunalen gjorde således en riktig bedömning när den utgick från premissen att Tomkins ansvar i egenskap av moderbolag i förevarande fall i sin helhet är härlett och accessoriskt, och därmed är avhängigt av dotterbolaget Peglers ansvar. Dessa två bolag hade dessutom ålagts solidarisk betalningsskyldighet för de böter som omfattades av yrkandet om nedsättning.

40 Det bör även tilläggas att de grunder och argument som Tomkins åberopade i första instans inte avsåg Tomkins eget deltagande i överträdelsen, utan endast Peglers deltagande (se punkterna 25 och 28–30 i den överklagade domen).

41 Som första grund har kommissionen anfört att tribunalen – genom att fastställa att även Tomkins deltagande i överträdelsen ska anses kortare än tidigare utan att något uttryckligt yrkande om detta framställts av Tomkins – dömde utöver vad som har yrkats av parterna (*ultra petita*). Detta utgör enligt kommissionen ett avsteg från den praxis från domstolen som särskilt kommit till uttryck i domarna i de ovannämnda målen kommissionen mot AssiDomän Kraft Products m.fl. och ArcelorMittal Luxembourg mot kommissionen och kommissionen mot ArcelorMittal Luxembourg m.fl.

42 Kommissionen har i samband med sin andra grund medgett att Tomkins i likhet med Pegler vid tribunalen bestred varaktigheten för överträdelsen såsom den slagits fast i det omtvistade beslutet. Kommissionen har emellertid understrukit att detta moderbolag inte ifrågasatte samma tidsperiod som dess dotterbolag, utan endast en mindre del av denna period, och då anförde andra argument än de som Pegler hade anfört. På grund av detta anser kommissionen att tribunalen gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den i punkt 44 i den överklagade domen fann att den talan som väckts av Pegler respektive Tomkins hade samma föremål.

43 Domstolen konstaterar emellertid att när moderbolagets ansvar till fullo härleds från dotterbolagets ansvar och dessa två bolag har väckt talan med yrkande om att tribunalen ska sätta ned böterna på grund av att den överträdelse som dotterbolaget hade begått ska anses ha pågått under kortare tid än vad som fastställts i kommissionens beslut, kräver inte begreppet ”samma föremål” att talan i de båda fallen har samma omfattning eller att bolagen framfört identiska argument för att bestrida kommissionens fastställande av överträdelsens varaktighet.

44 Eftersom det är utrett att såväl Pegler som Tomkins har bestritt överträdelsens varaktighet och att en del av denna period var identisk, har följaktligen tribunalen inte gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den dragit de slutsatser som återfinns i punkt 44 i den överklagade domen.

45 Vad gäller kommissionens argument att tribunalen missuppfattat den grund som åberopats av Tomkins, finner domstolen att detta argument är utan verkan och därför ska lämnas utan avseende. Av föregående punkter framgår det nämligen att tribunalen kunde fastställa att moderbolagets och dotterbolagets talan hade samma föremål, oberoende av huruvida Tomkins i sin talan hade gjort gällande det som anges i punkt 42 tredje meningen i den överklagade domen och som återges i punkt 24 i förevarande dom.

46 Vad gäller den rättspraxis som anges i punkt 41 i denna dom konstaterar domstolen att, i motsats till vad kommissionen anser, denna rättspraxis inte är tillämplig för att avgöra förevarande mål.

47 I det ovannämnda målet kommissionen mot AssiDomän Kraft Products m.fl. var omständigheterna inte desamma som i förevarande mål. AssiDomän Kraft Products AB och sex andra svenska bolag hade inte väckt talan mot kommissionens beslut, vilket delvis hade ogiltigförklarats av domstolen efter det att andra företag väckt talan.

48 De ovannämnda förenade målen ArcelorMittal Luxembourg mot kommissionen och kommissionen och ArcelorMittal Luxembourg m.fl. gällde en annan typ av rättsfråga, bland annat huruvida preskriptionstiden för verkställande av påföljder skulle avbrytas. Det handlade om tre bolag som ingick i samma koncern. Såsom domstolen konstaterade i punkt 149 i domen i nämnda mål avsåg kommissionens ursprungliga beslut endast ett av dessa bolag, och detta beslut hade ogiltigförklarats av förstainstansrätten i den del det avsåg detta bolag. Denna ogiltigförklaring kunde därmed inte medföra någon effekt för de två andra bolagen.

49 I ett sådant fall som det förevarande, där ansvaret för moderbolaget endast härleds från dotterbolagets ansvar och där moderbolaget och dotterbolaget väckt var sin talan med samma föremål, får tribunalen – utan att därvid anses ha dömt utöver vad som har yrkats av parterna (*ultra petita*) – beakta utgången av Peglers talan och ogiltigförklara det omtvistade beslutet även vad gäller Tomkins för perioden före den 29 oktober 1993.

50 I detta hänseende utgör den av kommissionen nämnda möjligheten att kommissionen själv kan modifiera eller återkalla sitt beslut avseende moderbolaget i syfte att efterfölja tribunalens dom inte en tillräcklig garanti för att bolagens rättigheter när det gäller unionens konkurrensregler tillvaratas.

51 Av ovanstående följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den första, den andra och den tredje grunden.

Den fjärde grunden

52 Den fjärde grunden för överklagandet består av två delgrunder.

53 Genom den första delgrunden har kommissionen gjort gällande att tribunalen inte har gett en tillräcklig och klar motivering till den delvisa ogiltigförklaringen av det omtvistade beslutet. Kommissionen har till största delen upprepat de argument som framfördes i den första, den andra och den tredje grunden.

54 I detta hänseende är det tillräckligt för domstolen att hänvisa till övervägandena avseende dessa grunder. Därav framgår det att kommissionen inte kan vinna framgång med sina invändningar.

55 Genom den andra delgrunden har kommissionen gjort gällande att tribunalens motivering av den överklagade domen varit inkonsekvent eller oprecis. Å ena sidan uppmanade tribunalen kommissionen att beakta tribunalens dom i det ovannämnda målet Pegler mot kommissionen angående avskräckningsfaktorn och å andra sidan fastställde tribunalen själv, i punkt 59 i den överklagade domen, storleken på Tomkins böter.

56 Domstolen konstaterar emellertid att den överklagade domen inte är motsägelsefull eller vag. Tribunalen satte ned böternas belopp endast i den mån den ogiltigförklarat det omtvistade beslutet för perioden före den 29 oktober 1993 även avseende Tomkins. I gengäld beaktade tribunalen i punkterna 56–58 i den överklagade domen att Tomkins i sin talan inte gjorde gällande att kommissionen gjort en felaktig bedömning avseende höjningen av bötesbeloppet i avskräckande syfte.

57 Av detta följer att överklagandet inte kan vinna bifall på den fjärde grunden.

Den femte grunden

58 Genom denna grund har kommissionen anfört att rätten till en rättvis rättegång har åsidosatts. I synnerhet har tribunalen inte gett kommissionen möjlighet att yttra sig över tribunalens avsikt att utgå från de grunder som Pegler hade åberopat.

59 Domstolen erinrar inledningsvis om att kommissionen inte hade begärt att muntlig förhandling skulle hållas i nämnda mål. Som tribunalen har angett i punkt 23 i den överklagade domen hade kommissionen genom en skrivelse uppgett att ”den överlät till tribunalen att avgöra om det fanns skäl att kalla till förhandling i målet”.

60 Kommissionens kritik om att den kontradiktoriska principen och rätten till en rättvis rättegång åsidosatts har sin grund i kommissionens fasta övertygelse att det är helt uteslutet att låta moderbolaget Tomkins dra nytta av tribunalens bedömning att Pegler inte deltagit i överträdelsen så länge som kommissionen fastställt, när bolagens talan inte varit helt identiska.

61 Som framgår av domstolens synpunkter och slutsatser vad gäller den första, den andra och den tredje grunden finns det dock under vissa omständigheter en sådan möjlighet. Att denna möjlighet utnyttjats är resultatet av en rättslig bedömning från tribunalens sida som den har rätt att göra utan att upplysa parterna innan dom meddelas. Ett sådant agerande innebär inte ett åsidosättande av rätten till försvar eller rätten till en rättvis rättegång.

62 Av detta följer att överklagandet inte kan vinna bifall på den femte grunden.

63 Eftersom domstolen inte har bifallit någon av de grunder som har åberopats av kommissionen, ska överklagandet ogillas.

Rättegångskostnader

64 Enligt artikel 184.2 i rättegångsreglerna ska domstolen, när överklagandet ogillas, besluta om rättegångskostnaderna. Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats. Tomkins har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet, ska Tomkins yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) Överklagandet ogillas.

2) Europeiska kommissionen ska ersätta rättegångskostnaderna.

Underskrifter